

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการศึกษา เพื่อสนองความต้องการของชีวิตและสังคมให้คนมีคุณภาพ ปลอดภัยจากความรุนแรง จึงต้องให้การศึกษาไปทั่วทั้งชีวิต สังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นระบบ แห่งความประสานกลมกลืนและเกื้อกูลต่อกัน แต่การศึกษาที่จัดตามกันมาแต่เดิมอย่างตะวันตก ไม่สามารถแก้ปัญหาได้จึงต้องมีการปฏิรูปครั้งใหม่ ลักษณะสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือ การยอมรับและการจัดการดำเนินการ ให้การพัฒนาคนเป็นแกนและเป็นฐานของการพัฒนาทุกอย่าง ทุกเรื่อง และทุกรูปแบบ การทำให้เกิดการประสานของระบบทั้ง ๓ คือ ระบบชีวิต ระบบสังคม และระบบ สิ่งแวดล้อมนี้เป็นจุดหมายสำคัญ การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคนและเป็นพื้นฐานสำคัญของ สังคมในระบอบประชาธิปไตย เป็นสิทธิเสรีภาพของบุคคลในสังคมที่ควรจะได้รับโอกาสเพื่อพัฒนา ศักยภาพของคนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวดที่ ๑ มาตราที่ ๘ ความว่า การ จัดการศึกษาให้ยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสามารถพัฒนาสาระกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็น เรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยมีการศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพของคนให้มีความ สามารถพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้อย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีจิตคิดวิเคราะห์ รู้จัก แก้ปัญหา รู้ จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มี ศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข^๑

ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์เริ่มกำเนิดขึ้นเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๐๐ โดยพระพิมลธรรม (อาจ อาสภมหาเถร) เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ องค์กรพุทธสถานายก มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งมีสมณศักดิ์สุดท้ายเป็นที่สมเด็จพระ พุฒาจารย์ ได้เดินทางไปดูกิจการพระพุทธศาสนาที่ประเทศพม่าและศรีลังกา เห็นพระสงฆ์ในประเทศ พม่าและศรีลังกาจัดระเบียบการสอนศีลธรรมแก่เด็กและเยาวชนได้ผลดีมากและจัดการสอนเฉพาะวัน อาทิตย์ เมื่อท่านเดินทางกลับมาจึงได้ปรารภถึงการสอนศีลธรรมของพระสงฆ์ในประเทศพม่าและศรี

^๑กระทรวงศึกษาธิการ, การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๐), หน้า ๗๒.

^๒กรมการศาสนา, การศึกษาสงเคราะห์งานวิจัยรูปแบบและกระบวนการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง ประเทศไทย, ๒๕๕๐), หน้า ๔๙.

ลังกาแก่พระเจ้าหน้าที่บริหารและพระนิสิตของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมีดำริว่าโรงเรียนพุทธศาสนาวินายกัตถ์สมควรจะได้จัดให้มีขึ้นในประเทศไทย เพราะว่าเด็กและเยาวชนมีความสนใจในพระพุทธศาสนาอยู่แล้ว ซึ่งจะทำให้เป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อไป ดังนั้นพระเจ้าหน้าที่และพระนิสิตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงดำเนินการขอเสนออนุมัติต่อทางสภามหาวิทยาลัย เพื่อเปิดสอนโรงเรียนพุทธศาสนาวินายกัตถ์ขึ้น ได้รับอนุมัติให้เปิดทำการสอน เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ มีนักเรียนครั้งแรก ๗๒ คน โดยจัดสอนรวมกันไม่แยกเด็กเล็กและเด็กโต โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ๕ ประการคือ

- ๑) เพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้จักพระพุทธศาสนาตามสมควรแก่วัยของตน
- ๒) เพื่อปลูกฝังศีลธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน
- ๓) เพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้จักดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา
- ๔) เพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้จักบำเพ็ญกุศลสาธารณประโยชน์
- ๕) เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา

จึงนับได้ว่าเป็นโรงเรียนพระพุทธศาสนาวินายกัตถ์แห่งแรกในประเทศไทย หลังจากนั้นก็ได้ได้รับความสนใจ มีการจัดตั้งขยายไปยังวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ต่อมาทางราชการจึงได้พิจารณาเห็นว่าสภาพสังคมไทยกำลังเปลี่ยนแปลงไป ประชาชนส่วนใหญ่ต่างก็มุ่งแต่จะประกอบภารกิจเกี่ยวกับอาชีพการงานที่รัดตัว โดยไม่มีเวลาสนใจเข้าวัดปฏิบัติธรรมหรือประพฤติตนในฐานะเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี เด็กและเยาวชนจึงขาดแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักของพระพุทธศาสนา ด้วยเหตุนี้ กรมการศาสนาจึงได้จัดตั้งโครงการส่งเสริมการศึกษาศูนยศึกษาพระพุทธศาสนาวินายกัตถ์ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๐ เป็นต้นมา ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะทาง และสอดคล้องกับระเบียบทางราชการโรงเรียนพระพุทธศาสนาวินายกัตถ์ทั่วประเทศได้เปลี่ยนชื่อจากคำว่า "โรงเรียน" เป็น "ศูนยศึกษา" จึงมีชื่อเป็นทางการมาจนปัจจุบันนี้ว่า "ศูนยศึกษา" จึงมีชื่อเป็นทางการมาจนปัจจุบันนี้ว่า ศูนยศึกษาพระพุทธศาสนาวินายกัตถ์ และกำหนดให้ใช้อักษรย่อว่า ศพอ.^๓ การนำศาสนามาพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นคนดี มีคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงปรารถนาในสังคม จะเป็นการวางรากฐานให้กับเด็กเยาวชนไทยอย่างแท้จริง ตามความคาดหวังของทุกภาคส่วนของสังคม และเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของชุมชนไทยเป็นสังคมการเรียนรู้ บทบาทขององค์กรในชุมชนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ วัดมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทย วัดคือศูนยรวมจิตใจของคนไทย และศูนยศึกษาพระพุทธศาสนาวินายกัตถ์เป็นองค์กรหนึ่งในชุมชนที่

^๓กรมการศาสนา, แนวทางการดำเนินงานศูนยศึกษาพระพุทธศาสนาวินายกัตถ์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๕), (ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐).

พระสงฆ์ร่วมกับชุมชนจัดตั้งขึ้น เพื่อให้เป็นแหล่งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนและประชาชน ให้มีความใกล้ชิดพระพุทธศาสนา

การมีแหล่งหรือสถาบันพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนในรูปแบบศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ นับเป็นอุบายวิธีเชิงปฏิบัติการที่ดีอย่างหนึ่งในสังคมปัจจุบัน เพราะสามารถชักนำเด็กและเยาวชนเข้าสู่ร่มเงาพระพุทธศาสนาเพื่อการศึกษาอบรมบ่มนิสัย และสร้างจิตสำนึกให้เห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนาแต่แรกเริ่ม เป็นวิธีการในรูปแบบประเพณีไทยอย่างหนึ่งได้ ได้รับความรู้พระพุทธศาสนาให้ดำรงมั่นคงอยู่ได้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในการนี้กรมการศาสนาได้ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์กับคุณค่าทางสังคม เพราะว่าวัดเป็นทุนทางสังคมและเป็นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศที่สามารถหล่อหลอมบุคคลให้เกิดการพัฒนาให้เป็นคนดีมีคุณธรรม โดยเฉพาะศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มีกระบวนการ วิธีการ และการขับเคลื่อนศีลธรรม โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ผ่านกระบวนการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในพื้นที่ทั่วประเทศ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จึงเป็นการบริหารจัดการในลักษณะการบูรณาการงานในพื้นที่ การมีส่วนร่วม การส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมโครงการที่ดำเนินการอยู่แล้วให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน โดยความเชื่อมโยงการบริหารจัดการระหว่างบ้าน ชุมชน วัด ศาสนสถาน และโรงเรียน ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์เป็นองค์กรเผยแพร่ทางพระพุทธศาสนาองค์กรหนึ่งที่พระสงฆ์จัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นแหล่งอบรมสั่งสอนเยาวชนให้มีความประพฤติดีงาม มีจิตสำนึกที่ดีมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นแหล่งให้ความรู้ความเข้าใจตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ให้สามารถนำหลักธรรมไปใช้เป็นแนวทางการประพฤติในชีวิตประจำวันได้^๔

พระครูเกษมกัญจนสิทธิ (ศักดิ์ดา เขมจาโร) เจ้าอาวาสวัดท่าเสด็จ ได้บรรยายถึงเด็กและเยาวชนของชาติที่นับวันจะออกห่างจากพระพุทธศาสนามากขึ้นทุกที เพราะโรงเรียนที่เคยมีอยู่ในวัดต่างๆก็ไปมีอยู่นอกวัด ทำให้เด็กออกห่างวัดอีกทั้งสังคมเมืองก็ใหญ่ขึ้น มีสิ่งล่อสิ่งเร้าที่ทำให้เด็กและเยาวชนหันเหไปทางผิดได้เสมอ ทำอย่างไรที่จะให้เด็กและเยาวชนได้รู้ถึงคำสอนในพระพุทธศาสนา แล้วนำไปประพฤติปฏิบัติ เป็นภูมิคุ้มกันให้พวกเขาก้าวพ้นจากห้วงเหวของความไม่ดีไม่งามต่างๆ ไปได้จึงได้มีการจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้น เพื่อเป็นแหล่งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของชุมชนด้วยการส่งเสริมสนับสนุนให้แก่เยาวชน และประชาชนให้เข้ามาศึกษาพระพุทธศาสนาซึ่งนับว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ศีลธรรมศึกษาอบรมบ่มนิสัย และสร้าง

^๔กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, คู่มือการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ปีงบประมาณ ๒๕๕๑, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๑), หน้า ๗.

จิตสำนึกให้เห็นถึงคุณค่าของพระพุทธศาสนาแต่แรกเริ่ม เป็นวิธีการในรูปแบบประเพณีไทยอย่างหนึ่ง ที่ได้รับการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้ดำรงมั่นคงอยู่ ปัจจุบันศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดท่าเสา จังหวัดอุตรดิตถ์ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี มีปัญหาคือด้านการงบประมาณในการบริหารจัดการ ผู้ปกครองไม่ส่งเด็กนักเรียนมาเรียนจำนวนนักเรียนก็เริ่มลดลงไปเรื่อยๆ ขาดการดูแลเอาใจใส่ ในด้านการดูแล ประสานงานไม่ทั่วถึง ขาดความร่วมมือระหว่างศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดท่าเสา กับ ชุมชน การขาดการวางแผนกับผู้ร่วมงานอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สามารถประชาสัมพันธ์ให้เด็กและ เยาวชนเห็นความสำคัญในการศึกษา และผู้บริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดท่าเสา มีความรู้ในเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาศูนย์ศึกษาพุทธศาสนามีจำนวนน้อย

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดท่าเสา จังหวัดอุตรดิตถ์ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ในการบริหารจัดการ ๔ ด้าน ได้แก่ การบริหาร ๑) ด้านงานวิชาการ ๒) ด้านบุคลากร ๓) ด้านทั่วไป ๔) ด้านการอำนวยความสะดวก เพื่อ เป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดนโยบายในการบริหารและเพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขการ ดำเนินงานของศูนย์พระพุทธศาสนาวัดท่าเสา อันจะเป็นประโยชน์ในการนำไปสู่การพัฒนาของศูนย์ พระพุทธศาสนาวัดท่าเสา จังหวัดอุตรดิตถ์ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ให้ประสบ ความสำเร็จมากยิ่งขึ้นไป ทั้งยังเป็นกรณีศึกษาเพื่อนำไปวางแผนพัฒนาบุคลากรสงฆ์ในพื้นที่อีกด้วย

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดท่าเสา จังหวัดอุตรดิตถ์ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดท่าเสา จังหวัดอุตรดิตถ์ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดท่าเสา จังหวัดอุตรดิตถ์ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดท่าเสา จังหวัดอุตรดิตถ์ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างไร

๑.๓.๓ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสา จังหวัดกาฬสินธุ์ มีอะไรบ้าง

๑.๔ ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษา การบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง “การบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสา จังหวัดกาฬสินธุ์” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานใน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านวิชาการ ๒) ด้านบุคลากร ๓) ด้านทั่วไป ๔) ด้านการอำนวยความสะดวก

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองนักเรียนศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสา จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

๒) ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสา จังหวัดกาฬสินธุ์ ใน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านวิชาการ ๒) ด้านบุคลากร ๓) ด้านทั่วไป ๔) ด้านการอำนวยความสะดวก

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ประชากรคือ ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสา จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๒๖๔ คน^๖

^๕ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๕๔), หน้า ๓-๑๐.

^๖ ฝ่ายธุรการ ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดท่าเสา, ข้อมูลนักเรียนประจำปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘, (กาฬสินธุ์ : ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดท่าเสา, ๒๕๕๘), ม.ม.ป. (อัสสัมชัญ).

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาวิจัย คือ ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านเวลา

เวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ เดือนกันยายน ๒๕๕๘ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ รวมระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกยินดีจากการได้รับสิ่งที่ตอบสนองเจตนารมณ์ในการส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนที่ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๖.๒ การบริหาร หมายถึง การบริหารการทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ที่ร่วมกันปฏิบัติ การให้บรรลุเป้าหมาย ร่วมกันคิด วางแผน จัดการ ควบคุม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ในที่นี้หมายถึงการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ ตำบลจรเข้มะขาม อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๖.๓ ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูอุปการะและอบรมสั่งสอนเด็กอย่างใกล้ชิดที่บ้านโดยอาจจะเป็นบิดามารดา ญาติหรือผู้ที่บิดามารดาวางใจฝากบุตรธิดามาอยู่ด้วยและมีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเด็กในศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๖.๔ ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดอาทิตย หมายถึง สถานที่หรือหน่วยงานที่ วัด มูลนิธิ สมาคม สถาน ศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐที่ได้จัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นแหล่งดำเนินการเผยแผ่ศีลธรรมคำสอนทางพระพุทธ ศาสนา ให้การศึกษอบรมปลูกฝังศีลธรรมคุณธรรม จริยธรรมวัฒนธรรมและ ประเพณีอันดีงามแก่เด็กและเยาวชน ในที่นี้หมายถึง ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดอาทิตยของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๖.๕ การบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดอาทิตย หมายถึง การทำหน้าที่ร่วมกัน ปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดอาทิตย เพื่อเป็นแหล่ง ดำเนินการเผยแผ่หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ให้การศึกษอบรมปลูกฝังศีลธรรมคุณธรรม จริยธรรมวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามแก่เด็กและเยาวชนในการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัด อาทิตยของวัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๖.๖ ด้านวิชาการ หมายถึง ศูนย์จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด จัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้นักเรียนกล้าแสดงออก ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสศึกษาแหล่งเรียนรู้ทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียน ให้ความร่วมมือกับชุมชนในการสนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการด้านต่างๆ และมีการติดตามและประเมินผลการแนะแนวนักเรียน

๑.๖.๗ ด้านบุคลากร หมายถึง ขอบข่ายของงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในศูนย์ ศึกษาพุทธศาสนาวัดอาทิตยวัดท่าเสด็จให้กับผู้เรียน ได้แก่ ศูนย์มีการจัดครูผู้สอนธรรมะได้เหมาะสม ผู้บริหารและครูมีความคิดก้าวหน้าทันสมัย ศูนย์มีจำนวนครูเหมาะสมกับนักเรียน ผู้บริหารและครูมี ความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและผู้ปกครอง ผู้บริหารและครูมีความเคร่งครัดในกฎระเบียบของ โรงเรียน ผู้บริหารและครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อย กิริยาสุภาพอ่อนโยน

๑.๖.๘ ด้านทั่วไป หมายถึง การจัดกิจกรรมด้านต่างๆ ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอนในห้องเรียนตลอดจนการบริการสวัสดิการต่างๆที่โรงเรียนจัด ได้แก่ ศูนย์มีส่วนร่วมช่วยเหลือ กิจกรรมสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ ศูนย์จัดทำข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ โดยการประชาสัมพันธ์ให้ ทราบอย่างทั่วถึง ศูนย์รับฟังความคิดเห็นและให้ความร่วมมือแก่ผู้ปกครองและชุมชนเป็นอย่างดี ป้าย บอกรับตำแหน่งและจุดให้บริการต่างๆ ภายในศูนย์ชัดเจน ศูนย์มีการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับ นักเรียน ศูนย์มีที่นั่งพักสำหรับผู้ที่มาติดต่อกับทางศูนย์

๑.๖.๙ ด้านการอำนวยความสะดวก หมายถึง ศูนย์มีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของนักเรียน ศูนย์มีสื่อและอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสม ศูนย์มีการ บริการจัดรถรับ-ส่งนักเรียน อาคารมีความแข็งแรงปลอดภัยมีการปรับปรุงและซ่อมแซมให้อยู่ใน

สภาพพร้อมใช้อย่างต่อเนื่อง ศูนย์บริการน้ำดื่มและอาหารเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ศูนย์มีจำนวน
ห้องน้ำ-ห้องส้วมเพียงพอและสะอาดถูกสุขลักษณะ

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดท่าเสด็จ อำเภอด่าน
มะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารศูนย์
ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตาม
ปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนา
วันอาทิตย์วัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี

๑.๗.๔ ผลการวิจัยที่ได้จะนำไปเป็นแนวทางในการบริหารศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์
วัดท่าเสด็จ อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี